

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemán veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemán veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemai nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 180.

V Ljubljani, v sredo 6. avgusta 1884.

Letnik XII.

Volitve na Štajarskem.

Koliko važne so volitve sploh, posebno pa že letošnje volitve v štajarski deželni zbor za naše sosedje in rodne brate, znano bode vsem našim častitim čitateljem. Nikjer po slovenskih pokrajinah se ni do sedaj slovanskemu življu taka in tolika krivica godila, kakor po Malem Štajarji, kjer je Nemeec Slovenca le takrat pripoznal za enakopravnega, kedar je bilo treba mošnjček odpreti in plačevati, drugače pa nikdar. To je tudi že davno sprevidelo „Slov. društvo“ na Štajarskem in je iz tega namena izdalo naslednji oklic:

Slovinci!

Dne 19. avgusta t. l. imamo za 6 let izvoliti 8 poslancev za deželni zbor štajarski v Gradei. Odbor „Slovenskega društva“ sklical je shod najveljavnejših mož iz vseh slovenskih okrajev na Štajarskem v Celje dne 9. junija, da se tam pogovorijo, ktere može bi naj društvo Slovincem nasvetovalo za kandidate. Bilo je tam postavljenih 8 kandidatov, od kterih je g. dr. Gregorec (za Ptujski-Rogački okraj) odstopil. Zato priporočuje sedaj „Slovensko društvo“, naj bi sledeči gospodje bili izvoljeni:

1. za okraje: Mariborski, Št. Lenarski in Slov. Bistriški gospoda

Baron Goedel, in **Dr. Franc Radaj**, državni poslanec. bivši deželni poslanec.

2. Za okraje: Ptujski in Rogački č. gosp. **Božidar Raič**, državni poslanec.

3. Za okraje: Gornje--Radgonski, Ljutomerski in Ormuški: gospod

Jožef Kukovec, bivši deželni poslanec.

4. Za okraje: Marenberški, Slovenje Graški in Šoštanjski: č. gosp.

Dr. Jožef Šuc, bivši deželni poslanec.

5. Za okraje: Celjski, Konjiški, Šmarijski, Vranski, Gornje-grajski in Laški: gospoda

Mihael Vošnjak,

inženir, ravnatelj zaveze slov. posojilnic, in

Dr. Franc Dominkuš, bivši deželni poslanec.

6. Za okraje: Sevniški, Brežiški in Kozjanski: gospod

Franc Jerman,

c. kr. svetovalec in okrajni komisar v pokoji.

Prevažni trenutki so sedaj! Daje se nam prilika otresti se nesrečnega, 23letnega gospodstva nemških liberalcev na Štajarskem. Ti nam vničujejo kmetski stan; oni delajo na iztrebljenje in narodno smrt štajarskih Slovincov; oni slabijo Avstrijo in strežejo naše dežele spraviti v ožjo zvezo s prajzovsko Nemčijo. Toda sedaj ponuja se nam prilika, da si priborimo z nemškimi konservativci združeni večino v deželnem zboru ter prodremo nasilstvo nemških liberalcev!

Vzdramite se toraj kmetje slovenski! Izvolite priporočane Vam može, da rešite svoj stan pretečega mu pogina. Oni bodo skušali Vam krivični volilni red preurediti, drage okrajne zastope odpraviti ali zboljšati, poslovanje županom polajšati, domovinsko postavo predrugačiti, svobodno ženitovanje nemaničev, zganjepivstvo, preoblaganje gruntov z dokladami omejiti; skrbeli bodo za napredek kmetijstva, za drevesnice, živinsko sol ter skušali dačne eksekutorje odpraviti ali stroške zmanjšati; povzročili bodo komisijo zvedenih mož (enkêto), da preiščejo, zakaj propada kmetski stan in najdejo pravih pomočkov, zlasti da se preuredi sedanje dedno pravo (Erbrecht), vstavi razkosavanje gruntov in njihovo preoblaganje z dolgovi ter naposled kmetom samim dá prilika v kmetskih zbornicah posvetovati se in sklepati o potrebah svojega stanu!

Vzdignite se Slovinci. Pokažite zopet svetu, kakor lani pred samim svitlim cesarjem, da se zavedate svojega rodu, svoje krvi! Izvolite narodne može, da Vam priborijo popolno enakopravnost z Nemci, s kterimi jednako plačujete davke in cesarju dajete vojake. Oni si bodo prizadevali, da bodo na Slovenskem nastavljali takih učiteljev, profesorjev,

uradnikov, ki so dokazali, da znajo poleg nemškega jezika tudi popolnoma slovenski, da se višje šole tako uredijo, da bodo slovenski dijaki ob konci popolnem znali nemški in slovenski, in da je v malih solah za slovensko deco slovenščina poučni jezik, nemščina pa o pravem času na pametni način poučni predmet. Vse to mora biti, ker na slovenskih tleh Slovinci nečemo biti podlaga tujčevi peti!

Od nekdanj smo Slovinci zvesti svojim cesarjem in Avstriji. Zato izvolimo le take poslance, ki iz celega srca želijo, da ostane Avstrija celoskupna in nerazrušljiva; za prusko Nemčijo, h kteri hočejo naši liberalni nasprotniki naše cesarstvo priklopiti, Slovinci ne maramo!! Naš prapor je črno-žolti avstrijskega cesarja, naša zastava krasna slovenska rudeče-modro-bela.

Dragi slovenski rojaki, od Solčavskih in Koroških planin do Mure in Solte, od Slovenskih goric do sumeče Save, poslušajte glas najboljših svojih prijateljev in domoljubov! Dvakrat ste že povsod zmagali pod njihovim vodstvom. Nasprotniki naši priporočajo samo zagrizene nemške liberalce, Slovinci naj ne bi bil voljen, da zastopa Slovinci. Vi pa ne bodete vzeli svojih zastopnikov izmed svojih najhujših sovražnikov. Držite se nasvetovanih mož in zopet zmagate kmetskemu stanu na korist, na čast Slovincem, Avstriji na blagor. Na noge toraj slovenski može. Naj Vam ne bo žal za malo truda in časa, ki ga Vam prizadene pot do volišča! Vsak naj stori svojo domoljubno dolžnost in dan 19. avgusta bo dan narodne zmage in slave.

Živel slovenski narod!

Živela mila domovina!

Obrtnija in krščanstvo.

(Dalje.)

III. Krščanstvo.

Pred prihodom največjega dobrotnika človeške družbe ležalo je človeštvo na smrtni postelji; politično in socijalno je propadlo, moralno je bilo mrtvo. Kje iskati pomoči? Mogoča je bila le po novem

LISTEK.

Iz Brezja do Zatičine.

(Dalje.)

„Takrat je naš kraj bolj slovel. Hodili so semkaj vladarji in knezi in sami velikaši. Vojvoda Oton je v Št. Vidu sprejel slovesno poklonstvo in Ernst Železni je tudi hodil toč, ko je bil pri svoji materi, Viridi v onem lovskem gradiču na Pristavici. In pa v samostanu se je tudi marsikdo pomudil in si ogle dal okolico. Zato so pa tačas desetkrat bolj poznali po svetu to našo prijazno dolinico, kakor jo zdaj poznajo. Poglejva n. pr. ta-le naš potok, ki teče po Velicem Travniku. Živa duša ga ne poznó. „Vojvodstvo Kranjsko“ pravi mu Čatežica (Sittich). Ko bi ne bilo pristavljeno, da prihaja od Višnje gore, bi menil, da je to potočec, ki teče memo Zatičine, ali ta ni eno miljo dolg, kakor se tam bere in tudi ne teče v Krko, ker se po travnikih pogubi, kedar je pa večji, pa teče v rupo pri „Vodotočinah“. Ta pisatelj je tedaj zamenil Zatiški potok z našim. Drugi

ga pa bolj čislajo. V nemškem atlantu, ktere ga smo včasih v šoli rabili, nosi nesrečni ta potok naslov reke. Tam namreč so pomaknjeni viri reke Krke do Višnje gore. Kaj je pa pravo? Od teh dveh naukov seveda ne nobeden, ker potok naš ostane potok, naj ima tudi toliko imen. Navadno mu pravijo ljudje „Breg“. Uradnije pišejo „Trstenik“, ker izvira blizu Trstenika. Videl sem pri nekem malnarju tako pismo, kjer stoji zapisano, da je malin ob „Trsteniku“. Tretje ime je „Sušica“, ker poleti usiha. To ime je v zvezi z vasjo „Sušica“, memo ktere teče potok. Ne tako dostojno mi je nekdo nazval to vodico z imenom „Višnjiška Strojbarica“, ker ti meščanje strojijo v njej svoje — ne misli živalskih — kože. „Višnjica“ se tudi sliši tu pa tam Višnjanom v čast. Izberi si zdaj, kar hočeš. Veljave ne moreš niti pomnožiti, niti skrajšati naši „reki“. Ona odpravlja redno službo pri svojih 26 malnih, žagah in stopah, dovaja potrebne pijače svojemu „noreu“ v Brezji, napaja po dolini večino ljudi in vso živino, gnoji travnike v veliko škodo malnarjem in redi še zdaj nekaj rakov — reci jej tako ali tako. Zato jo pa jako cenijo. Celó pastirji jo čislajo, kedar pasejo

krave v travnikih. Iz samega spoštovanja do nje jo preskakujejo s kolom in brez kola in kjer je kaj bolj široka, zaznamova brž kdo ta kraj s tem, da skoči na sredo vode, kar napravi vselej veliko veselja. Ko sem jaz pasel, sem včasih tudi jaz tako vodo pomeril, ako je ni hotel nihče drugi. Zdaj pa bo nemara to veselje pastirjem minilo, ker so pašo ustavili. Pastirji so to sami zakrivali, ker so bili presilni. Gonili so živino že med kopice in ob deževji so ves travnik strli ter tako zlorabili dobroto, koja so še od menihov sem vživali. Tožarili so se za pašo tri leta. Dobili so pravdo posestniki.“

V tacih pomenkih prišla sva bila s prijateljem blizo tistega kraja, kjer je meja med Kmpoljskimi in Muljavskimi travniki pa med Gorenjskimi. Ta kraj je pri potoku in nekako v sredi teh treh vasi in je jako zanimiv. Pravi se mu pri „Lipici“. Stala je tukaj velikanska lipa, pod njo pa so se shajali prebivalci onih treh selišč, se razgovarjali o važnih vprašanjih ali pa igrali narodne igre, kterih spomin se je ohranil kakor v temi le med pastirji, pasočimi po tej planjavi. Kraj ta je ljudem še znan, kaj pa se je ondi godilo, so že pozabili. Na oni strani vode

